

NÂNG CAO VĂN HOÁ CÔNG VỤ TRONG GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

TRẦN TIẾN HẢI

Trường Chính trị Lê Duẩn tỉnh Quảng Trị

1. Đặt vấn đề

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định một trong những nhiệm vụ trọng tâm là: “Xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược có phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”¹. Để thực hiện tốt nhiệm vụ này, việc xây dựng một nền công vụ chuyên nghiệp, trách nhiệm, năng động, minh bạch, hiệu quả là yêu cầu cấp thiết. Trong đó, văn hoá công vụ đóng vai trò là nền tảng tinh thần, là động lực và là thước đo phẩm chất của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức.

Đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị là một bộ phận quan trọng của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, có nhiệm vụ quan trọng trong việc đào tạo, bồi dưỡng, xây dựng thế giới quan, phương pháp luận khoa học, bản lĩnh chính trị và đạo đức cách mạng cho các thế hệ cán bộ. Họ không chỉ là người truyền thụ kiến thức mà còn là tấm gương về phẩm chất, đạo đức, lối sống. Do đó, việc nâng cao văn hoá công vụ cho đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị không chỉ là yêu cầu tự thân của ngành giáo dục, của hệ thống trường đảng mà còn là đòi hỏi tất yếu của sự nghiệp xây dựng và chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới.

2. Những vấn đề lý luận chung về văn hoá công vụ và vai trò của văn hoá công vụ trong giảng dạy lý luận chính trị

Văn hoá công vụ là một hệ thống các giá trị, niềm tin, chuẩn mực đạo đức, thái độ, hành vi

và phong cách làm việc được hình thành, chia sẻ và duy trì bởi đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong quá trình thực thi công vụ, nhiệm vụ. Nó thể hiện bản sắc, trình độ phát triển của một nền hành chính và được biểu hiện qua các mối quan hệ giữa người thực thi công vụ với Đảng, Nhà nước, với Nhân dân, với đồng nghiệp và với chính bản thân mình. Các yếu tố cấu thành văn hoá công vụ bao gồm: Tính chuyên nghiệp, tinh thần trách nhiệm, tính liêm chính, tinh thần phục vụ, đạo đức công vụ và văn hoá giao tiếp, ứng xử.

Tính chuyên nghiệp, thể hiện ở trình độ chuyên môn, nghiệp vụ vững vàng, thành thạo kỹ năng, luôn cập nhật kiến thức mới và thực thi công việc một cách khoa học, hiệu quả. Tinh thần trách nhiệm, thể hiện là luôn tận tâm, tận tụy với công việc được giao, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, làm việc với lương tâm và danh dự. Tính liêm chính, có nghĩa là trong sạch, không tham nhũng, tiêu cực, lãng phí; công tâm, khách quan trong giải quyết công việc; giữ gìn phẩm giá và uy tín của người cán bộ. Tinh thần phục vụ, là lấy sự hài lòng của Nhân dân làm mục tiêu cao nhất; có thái độ tôn trọng, lắng nghe, gần gũi và thấu hiểu Nhân dân. Đạo đức công vụ bao gồm các chuẩn mực về lòng trung thành với Tổ quốc, với Đảng, với chế độ; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Văn hoá giao tiếp, ứng xử, thể hiện ở thái độ lịch sự, khiêm tốn, đúng mực trong giao tiếp với cấp trên, đồng nghiệp và Nhân dân; trang phục gọn gàng, lịch sự.

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XII, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2018, tr.57.

Đối với hoạt động giảng dạy lý luận chính trị, văn hoá công vụ không chỉ là yêu cầu nghề nghiệp mà còn mang một ý nghĩa đặc biệt sâu sắc. Vai trò của văn hoá công vụ của giảng viên lý luận chính trị đối với hoạt động giảng dạy lý luận chính trị được thể hiện ở những điểm cụ thể sau: *Thứ nhất*, văn hoá công vụ của giảng viên lý luận chính trị góp phần khẳng định và bảo vệ tính đúng đắn, khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Giảng viên lý luận chính trị là người trực tiếp truyền bá hệ tư tưởng, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đến với cán bộ, công chức, viên chức, đảng viên và Nhân dân. Mọi hành vi, lời nói, phong cách của họ đều được người học quan sát, đánh giá. Một giảng viên có văn hoá công vụ cao, nói đi đôi với làm, sống liêm chính, mẫu mực sẽ tạo ra sức thuyết phục lớn, làm cho những giá trị lý luận trở nên sống động, gần gũi và đáng tin cậy. Ngược lại, nếu giảng viên có biểu hiện suy thoái, hành vi thiếu chuẩn mực, lời nói không nhất quán với việc làm, sẽ làm xói mòn niềm tin của người học vào chính những điều họ giảng dạy. Vấn đề này, Bác Hồ đã dạy “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”². *Thứ hai*, văn hoá công vụ là yếu tố then chốt để nâng cao chất lượng, hiệu quả giảng dạy và học tập lý luận chính trị. Một giảng viên chuyên nghiệp, trách nhiệm sẽ không ngừng đổi mới phương pháp giảng dạy, đầu tư nghiên cứu sâu sắc, gắn lý luận với thực tiễn, biến những giờ học khô khan thành những buổi thảo luận sôi nổi, hấp dẫn. Tinh thần phục vụ người học sẽ thúc đẩy giảng viên lắng nghe, thấu hiểu, giải đáp những băn khoăn, vướng mắc của học viên, tạo ra một môi trường học tập dân chủ, cởi mở. *Thứ ba*, giảng viên lý luận chính trị với văn hoá công vụ chuẩn mực là tấm gương sáng về đạo đức, lối sống cho người học noi theo. Người học lý luận chính trị phần lớn là

cán bộ, đảng viên, những người đã, đang và sẽ giữ các vị trí quan trọng các cơ quan trong hệ thống chính trị. Nhân cách, phẩm chất của giảng viên có sức ảnh hưởng, lan toả mạnh mẽ, góp phần định hình nhân cách, lý tưởng và phong cách làm việc của người học. Họ không chỉ học kiến thức mà còn học cả cách làm người, làm cán bộ từ chính người thầy của mình. *Thứ tư*, xây dựng văn hoá công vụ cho giảng viên lý luận chính trị là một biện pháp hữu hiệu để đấu tranh phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” trong nội bộ. Khi mỗi giảng viên là một pháo đài vững chắc về tư tưởng chính trị, có sức “miễn dịch” cao trước những cám dỗ vật chất, những luận điệu sai trái, thù địch, họ sẽ trở thành những chiến sĩ tiên phong trên mặt trận tư tưởng - văn hoá, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

3. Thực trạng văn hoá công vụ trong giảng dạy lý luận chính trị hiện nay

Trong những năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đã có nhiều đổi mới cả về nội dung và hình thức, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị không ngừng lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng. Văn hoá công vụ trong hoạt động giảng dạy đã có những chuyển biến tích cực. Đa số giảng viên lý luận chính trị có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định với mục tiêu, lý tưởng của Đảng, tin tưởng vào sự nghiệp đổi mới đất nước. Họ là những người có tâm huyết, yêu nghề, tận tụy với công việc, không ngừng học tập, nghiên cứu để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Nhiều giảng viên đã thể hiện rõ tính chuyên nghiệp trong công tác giảng dạy, tích cực đổi mới phương pháp, ứng dụng công nghệ thông tin, tăng cường tương tác, đối thoại với người học, gắn bài giảng với thực tiễn sinh động của đất nước và địa phương. Nhiều giảng viên là tấm gương về sự liêm chính, giản dị, gần gũi, được học

² Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, Tập 1, tr.284

viên và đồng nghiệp kính trọng, tin yêu. Họ không chỉ hoàn thành tốt nhiệm vụ giảng dạy mà còn tích cực tham gia nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch của các thế lực thù địch. Các cơ sở đào tạo lý luận chính trị ngày càng quan tâm hơn đến việc xây dựng môi trường văn hoá sư phạm lành mạnh, ban hành các quy tắc ứng xử, chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp, tạo điều kiện cho giảng viên rèn luyện, phấn đấu.

Bên cạnh những kết quả tích cực, thực trạng văn hoá công vụ của một bộ phận giảng viên lý luận chính trị vẫn còn tồn tại những hạn chế, yếu kém như: Một bộ phận giảng viên còn hạn chế về năng lực, kiến thức thực tiễn còn yếu, bài giảng còn nặng về lý thuyết, xa rời cuộc sống, chưa giải đáp thấu đáo, thoả đáng được những vấn đề mới từ thực tiễn phát sinh. Phương pháp giảng dạy chậm đổi mới, chưa thực sự lôi cuốn, hấp dẫn người học. Vẫn còn tình trạng một số giảng viên chưa thật sự tâm huyết với nghề, thiếu sự đầu tư cho bài giảng, lên lớp chủ yếu để hoàn thành nhiệm vụ. Tinh thần tự học, tự nghiên cứu chưa cao. Một số người còn có biểu hiện né tránh, ngại va chạm khi tham gia đấu tranh tư tưởng. Về tính liêm chính và đạo đức công vụ thì một số ít giảng viên có biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, phai nhạt lý tưởng. Lối sống thực dụng, chạy theo vật chất đã ảnh hưởng đến nhân cách, làm suy giảm uy tín của người thầy. Cá biệt có trường hợp giảng viên còn có thái độ gia trưởng, áp đặt, thiếu tôn trọng người học. Các hành vi ứng xử ngoài xã hội của một vài cá nhân chưa thực sự là tấm gương sáng, gây ảnh hưởng tiêu cực đến hình ảnh chung của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị.

4. Giải pháp nâng cao văn hoá công vụ trong giảng dạy lý luận chính trị hiện nay

Để khắc phục những hạn chế như đã nêu trên, góp phần vào việc xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị thực sự là những tấm gương về văn hoá công vụ, cần thực hiện đồng

bộ các giải pháp sau:

Thứ nhất, giải pháp về phía các cấp ủy, tổ chức đảng và cơ sở đào tạo

Trong thời gian tới cần tăng cường công tác giáo dục chính trị tư tưởng, bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị. Thường xuyên tổ chức các đợt sinh hoạt chính trị, học tập các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là các nghị quyết về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Phải làm cho mỗi giảng viên thấm nhuần sâu sắc vai trò, sứ mệnh của mình, từ đó nâng cao ý thức tự giác rèn luyện.

Đổi mới mạnh mẽ công tác quản lý, đánh giá, sử dụng và bổ nhiệm giảng viên. Xây dựng bộ tiêu chí đánh giá giảng viên một cách khoa học, toàn diện, trong đó đặc biệt coi trọng tiêu chí về phẩm chất đạo đức, lối sống, tinh thần trách nhiệm và hiệu quả giảng dạy thực tế thông qua phản hồi của người học. Kiên quyết đưa ra khỏi đội ngũ những người không đủ tiêu chuẩn, suy thoái về tư tưởng, đạo đức.

Hoàn thiện và thực hiện tốt các chế độ, chính sách đãi ngộ, tạo môi trường làm việc thuận lợi. Cần có chính sách đặc thù về lương, phụ cấp, điều kiện nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn, cơ hội học tập, bồi dưỡng... để thu hút người tài và tạo động lực cho giảng viên yên tâm công tác, cống hiến. Xây dựng môi trường học thuật dân chủ, tôn trọng sự sáng tạo, khuyến khích tranh luận, đối thoại thẳng thắn. Bên cạnh đó cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và xử lý kỷ luật nghiêm minh. Việc kiểm tra, giám sát phải được tiến hành thường xuyên, công khai, minh bạch. Mọi biểu hiện vi phạm về đạo đức, lối sống, các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước phải được phát hiện kịp thời và xử lý nghiêm túc, không có vùng cấm, không có ngoại lệ.

Thứ hai, giải pháp về phía đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Đối với đội ngũ giảng viên lý luận chính trị điều đầu tiên cần phải không ngừng tự học, tự

rèn luyện, tự tu dưỡng để hoàn thiện nhân cách. Mỗi giảng viên phải xác định việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là nhu cầu tự thân, là công việc hằng ngày. Phải luôn "tự soi, tự sửa", nghiêm khắc với bản thân, giữ gìn sự trong sáng của người đảng viên, sự mẫu mực của người thầy. Đề cao tinh thần trách nhiệm và tính chuyên nghiệp trong công việc. Luôn trăn trở, tìm tòi, đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy. Phải đi sâu vào thực tiễn, nắm bắt hơi thở của cuộc sống để bài giảng không còn là những lý thuyết suông mà thực sự là công cụ để nhận thức và cải tạo thế giới. Phải là tấm gương sáng về "nói đi đôi với làm". Sự thống nhất giữa lời nói và hành động, giữa lý luận và thực tiễn, giữa nhà trường và cuộc sống đời thường chính là sức mạnh thuyết phục lớn nhất của người giảng viên lý luận chính trị. Phải giữ gìn sự liêm chính, giản dị, khiêm tốn, gần gũi với học viên và Nhân dân. Cần tích cực, chủ động tham gia đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Mỗi giảng viên phải là một chiến sĩ sắc bén trên mặt trận tư tưởng, có đủ tri thức và bản lĩnh để nhận diện, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch một cách thuyết phục, hiệu quả.

Thứ ba, giải pháp về phát huy vai trò của người học và xã hội

Cần thực hiện nghiêm túc và hiệu quả việc người học tham gia đánh giá chất lượng giảng dạy và phẩm chất, đạo đức của giảng viên. Cần có các kênh phản hồi chính thức, khách quan và

được bảo vệ để học viên có thể đóng góp ý kiến một cách thẳng thắn, xây dựng. Bên cạnh đó, cần phát huy vai trò giám sát của các cơ quan báo chí, truyền thông và của toàn xã hội đối với việc xây dựng văn hoá công vụ nói chung và văn hoá của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị nói riêng. Biểu dương kịp thời những tấm gương tốt, đồng thời phê phán mạnh mẽ những hiện tượng tiêu cực.

5. Kết luận

Nâng cao văn hoá công vụ trong giảng dạy lý luận chính trị là một nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài, có ý nghĩa chiến lược đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nó đòi hỏi sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, sự nỗ lực của các cơ sở đào tạo và đặc biệt là ý thức tự giác, tinh thần phấn đấu không mệt mỏi của mỗi giảng viên.

Xây dựng thành công đội ngũ giảng viên lý luận chính trị có đầy đủ phẩm chất trình độ, năng lực “vừa hồng, vừa chuyên”, có văn hoá công vụ chuẩn mực, thực sự là những tấm gương sáng về mọi mặt, chính là góp phần tạo ra “sức đề kháng” mạnh mẽ cho toàn xã hội trước những biểu hiện suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, củng cố vững chắc niềm tin của Nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Bác Hồ và Nhân dân ta đã lựa chọn. Đây là trách nhiệm và cũng là vinh dự lớn lao của những người đang đứng trên bục giảng lý luận chính trị hôm nay ■

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XII, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2018.
3. Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ.
4. Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”.
5. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, Tập 1.